

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра політичних наук і права

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНА ТЕОРІЯ»**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 052 «Політологія» (ОП Політологія)

Розробник: кандидат
політичних наук, старший
викладач Дмитрашко С. А.

Одеса – 2023

УДК : 32-027.21.(075.8)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 11 від 27.04. 2023 року)*

Рецензенти:

Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Попков Василій Васильович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Дмитрашко С. А.

Д53 Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Політична теорія» : для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» (ОП Політологія). Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2023. 52 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Політична теорія» містять зміст роботи й завдання для практичних занять та самостійної підготовки, вказівки щодо виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, тестові завдання та питання до самоконтролю в обсязі повної структури курсу відповідно до програми, а також систему оцінювання щодо форм поточного та підсумкового контролю знань з поясненнями, рекомендовані джерела інформації, додатки.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНА ТЕОРІЯ».....	6
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ.....	26
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	38
РОЗДІЛ 4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ.....	40
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	49

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Політична теорія» відноситься до компонентів обов'язкової частини освітньо-професійної програми «Політологія» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія».

Дисципліна «Політична теорія», яку здобувачі вищої освіти вивчають на першому курсі навчання, серед форм освітнього процесу, включає лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ та інші форми роботи. Завершується вивчення курсу складанням заліку.

Мета навчальної дисципліни «Політична теорія»: формування у здобувачів систему базових знань з історії політичної думки, теорії політичної науки; ознайомлення з основними поняттями та категоріями політичної науки; структурою, функцією, властивостями політики; забезпечення оволодіння спеціально-науковими теоретичними та прикладними методами пізнання; формування умінь та навички аналізувати політичну організацію суспільства; розуміння функціонування влади та об'єктивно сприйняття політичних процесів, що відбуваються в Україні та світі.

Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання дисципліни:

знати:

- основні політологічні поняття і категорії,
- об'єкт, предмет, структуру і функції політології,
- методологічні підходи до аналізу суспільно-політичних процесів,
- світові і вітчизняні політологічні школи, концепції і напрямки.
- принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу
- закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки
- механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин
- спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання
- особливості функціонування політичної системи України
- закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства

вміти:

- аналізувати та моделювати політичні процеси за допомогою концептуальних моделей сучасної політичної теорії;
- використовувати різноманітні методи політологічних досліджень (зокрема, кількісні методи електорально-статистичного аналізу, авторські класичні і сучасні індекси).
- орієнтуватися в світових політичних відносинах,
- виявляти вплив політичних процесів на економічне, соціальне, духовне життя суспільства,
- грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі.

РОЗДІЛ 1.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНА ТЕОРІЯ»

1.1. Загальні положення

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

У процесі навчання здобувачі активно взаємодіють з викладачем та між собою, виконуючи пошукові та дослідницькі завдання. Практичні заняття дозволяють розглядати теоретичні знання як інструмент формування компетентностей, необхідних для вирішення проблем політологічного і управлінського характеру, пов'язаних з політикою. На практичних заняттях здобувачі пояснюють політичні факти і явища на основі отриманої інформації з різних джерел, аналізують, верифікують інформацію. Важливою складовою навчання здобувачів є виховання вміння аналізувати політичні теорії, систематизувати та інтерпретувати знання, які несуть наукову і прикладну складову.

Перед початком підготовки до семінарських занять рекомендовано ознайомитися з планом заняття, прочитати і коротко законспектувати основні ідеї, положення теми. Уміння працювати з першоджерелом, теоретичною науковою літературою є необхідною умовою вивчення «Політичної теорії». На семінарських заняттях здобувачі застосовують отримані знання для формування навички дослідницької діяльності. Перевірку засвоєння своїх знань здобувачі здійснюють за допомогою питань і завдань для самоконтролю, наведені під кожним планом заняття.

Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувача вищої освіти – це активні форми індивідуальної і колективної діяльності, спрямовані на закріплення пройденого матеріалу, формування навичок аналітичної роботи та вміння на практиці реалізовувати отримані знання.

Самостійна підготовка здійснюється у таких формах:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій;
- опрацювання підручників та посібників;
- опрацювання наукової літератури та першоджерел;
- самостійне вивчення питань до практичних занять на основі навчальної, монографічної, довідкової літератури, документів, матеріалів, періодичних видань, інформаційних баз даних;
- підготовка письмових завдань з самостійної роботи відповідно до заданого плану до кожної з тем навчальної дисципліни;

- підготовка індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- підготовка до заліку.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи й виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, вноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався під час аудиторних навчальних занять.

1. Теми, плани практичних занять та зміст самостійної роботи

Змістовний модуль I. Політика як об'єкт та предмет дослідження.

Практичне заняття 1. Семінар Політичне життя як об'єкт пізнання.

(2 години)

Питання для обговорення:

1. Суть поняття «політичне життя» у класичній традиції політичної науки.
2. Основні концепції політики, її структура та функції.
3. Процес зародження та інституціоналізації політології як науки та навчальної дисципліни.
4. Співвідношення політики з філософією, економікою, етикою, правом, релігією.

Практичні завдання:

1. Вивчивши рекомендовану літературу та скориставшись ресурсами Інтернету створіть таблицю з номінаціями «Основні підходи до визначення політики».

2. Порівняйте підходи до проблеми співвідношення моралі й політики в історії політичної науки: Чи можливе поєднання політики й моральності?

Результати доповісти на практичному занятті.

Практичне заняття 2. Семінар Аспекти політики та предмет політичної теорії.

(2 години)

Питання для обговорення:

1. Визначення теорії політики. Назвіть та охарактеризуйте основні підходи до визначення теорії політики.

2. Теорія політичної науки та історія політичних ідей.

3. Теорія політичної влади і владних відносин.

4. Теорія політичних систем і політичних режимів.

5. Теорія або політологія міжнародних відносин.

Практичні завдання:

1. Охарактеризуйте процес самовизначення сфери політики.

2. Визначте фактори надання світського характеру політики.

3. Визначте науковий апарат та його інструменти: «поняття», «категорія», «модель», «політична концепція», «політична теорія».

4. Поясніть загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція.

Результати доповісти на практичному занятті.

Практичне заняття 3. Семінар Розвиток світової політичної науки.

(2 години)

Питання до обговорення:

1. Охарактеризуйте наукову проблематику досліджень англосаксонської школи в політології.
2. Охарактеризуйте наукову проблематику досліджень французької школи в політології.
3. Охарактеризуйте наукову проблематику досліджень німецької школи в політології.

Практичні завдання:

1. Група ділиться рандомно. Студенти представляють школи вивчення політики, пояснюючи об'єкт і предмет наукових досліджень національних шкіл вивчення політики.
2. Скласти таблицю «Школи світової політичної науки».
3. Кожен студент пояснює, яка з національних політологічних шкіл особливо зацікавила науковою проблематикою; методологічним інструментарієм; досягненнями.

Результати доповіді на практичному занятті.

Практичне заняття 4. Семінар Розвиток політичної науки в Україні.

(2 години)

Питання для обговорення:

1. Періодизація української політичної думки. Охарактеризуйте етапи української політичної науки.
2. Охарактеризуйте процес формування сучасної політичної науки.
3. Розвиток наукових спеціальностей з політології в Україні. Назвіть та охарактеризуйте основні наукові спеціальності з політології.
4. Створення наукових установ дослідження політичних проблем в Україні.
5. Створення та наукова діяльність наукових шкіл в Одесі.
6. Створення та діяльність наукової школи доктора політичних наук, професора С. М. Наумкіної в Університеті Ушинського.
7. Охарактеризуйте напрями досліджень політичної школи професора С. М. Наумкіної.

Практичні завдання:

1. Підготувати умовне інтерв'ю з представниками політологічних шкіл в Україні. Для виконання завдання застосуйте Інтернет джерела – сайти наукових установ, де викладені матеріали щодо науково-дослідницької діяльності політологічних шкіл.

2. Яке Ваше ставлення до науково-дослідницької діяльності?
3. Поміркуйте над необхідними компетентностями дослідника політики.

Результати доповіді на практичному занятті.

Змістовий модуль II.

Методи дослідження політики

Практичне заняття 5. Семінар-практикум Розробка методологічного інструментарію дослідження політичних явищ.
(2 години)

Питання до обговорення :

1. Охарактеризуйте основні типи методів і рівні методології політологічних досліджень.
2. Охарактеризуйте класичний період політологічних досліджень.
3. Проаналізуйте інституційний період політологічних досліджень.
4. Охарактеризуйте біхевіористський період.
5. Охарактеризуйте постбіхевіоралістський період.

Питання практичні:

1. Використовуючи прийом «занурення в епоху», поясніть появу теорій у відповідності до обставин тогочасних подій.
2. У чому суть політологічних досліджень кожного етапу розвитку методологічного інструментарію політології?
3. Підготувати опис методологічного інструментарію кожного зазначеного періоду.
4. Поміркуйте над науковою позицією Р. Даля щодо тих необхідних питань, які розкривають суть теорії політики та на які відповідає кожний дослідник політики.

Результати доповідати на практичному занятті.

Практичне заняття 6. Семінар Сучасний методологічний інструментарій дослідження політичних явищ.

(2 години)

Питання для обговорення :

1. Розкрийте погляди Ж. Бодрійяра про симулятивний характер політики.
2. Проаналізуйте кратологічну концепцію М. Фуко.
3. Роль мас-медіа в конструюванні суспільних проблем у концепціях М. Е. Кобі, Д. Л. Шоу.
4. Охарактеризуйте методологію порядку денного, запропоновану Дж. В. Кінгдон, Дж. Діарінг, Е. Роджерс.
5. Охарактеризуйте методологію соціального конструктивізму.
6. Теорія гри як методологічний аналіз політичної взаємодії за Дж. Найманом, О. Моргенштерном.

Практичні завдання:

1. Робота в малих групах. Кожна група представляє одну із методологій досліджень політичних явищ. Наведіть якомога більше аргументів на користь «своїї» теорії.
2. Створіть таблицю з номінаціями «Основні сучасні підходи до визначення політики».
3. Робота з першоджерелами. Обговорення текстів видатних політичних

мислителів та пошук прикладів застосування методологічного інструментарію для пояснення політичних явищ.

Результати доповіді на практичному занятті.

Змістовий модуль III.

Влада як центральна категорія політичного аналізу.

Практичне заняття 7. Семінар Категорія «політична влада».

(2 години)

Питання для обговорення:

1. Поясніть амбівалентність феномену влади.
2. Класифікація інтерпретацій влади. Концептуальні підходи до інтерпретацій політичної влади.
3. Охарактеризуйте атрибутивні концепції.
4. Охарактеризуйте реляційні доктрини.
5. Охарактеризуйте атрибутивно-субстанціональні концепції влади.
6. Охарактеризуйте системний і структурно-функціональний способи інтерпретації влади.
7. Проаналізуйте конструкцію влади та її ознаки.

Практичні завдання:

1. Прокоментуйте тезу Аристотеля про те, що елемент панування та елемент підкорення відчувається у всьому.
2. Прокоментуйте тезу Г. Лассуела: «Влада –це участь у прийнятті рішень».
3. Поясніть особливість розуміння категорії «політична влада» у М. Вебера, К. Шмітта, Р. Дарендорфа, М. Фуке, П. Бурдьє.

Результати доповіді на практичному занятті.

Практичне заняття 8. Семінар Генеза та природа публічної влади.

(2 години)

Питання для обговорення:

1. Проаналізуйте політогенез як становлення владної асиметрії.
2. Охарактеризуйте потестарну владу.
3. Охарактеризуйте публічну владу.
4. Генезис влади як механізму регуляції соціального спілкування.
5. Природа і феноменологія владних відносин.

Практичні завдання:

1. Робота в малих групах із застосуванням методу Сократа. Здобувачі заздалегідь отримують завдання «Політогенез: розшарування суспільства на пануючих і підвладних». Для успішного виконання треба знайти цікаву інформацію про три шляхи політогенеза: військовий, аристократичний, плутократичний. Використовуючи підготовлені відповіді, охарактеризувати оди із шляхів політогенеза.

Результати доповіді на практичному занятті.

Практичне заняття 9. Круглий стіл Структура влади та

легітимність влади.

(4 години)

Методика проведення круглого столу:

- проводяться у формі обговорення визначених проблем;
- учасники виступають з доповідями (доповіді мають бути короткими, не більше 8-10 хвилин), потім проводиться їх обговорення;
- обговорення в рамках Круглого столу повинне носити конструктивний характер, не повинно зводитися, з одного боку, лише до звітів про виконану роботу, а з іншою, – лише до критичних виступів;
- обговорюване питання допускає різні думки і тлумачення, а також взаємні заперечення учасників;
- в результаті обговорення мають бути виявлені точки зору всіх учасників на дане питання;
- учасники мають рівні права і висловлюються в певному порядку;
- підсумковий висновок оголошується в кінці обговорення (дискусії), в нього вносяться доповнення, зміни, поправки.

Питання для обговорення:

1. Проаналізуйте багатовимірну структуру влади.
2. Визначте поняття «легітимність політичної влади». Типологія М. Вебера.
3. Типи легітимності за С. Ліпсетом та Д. Істоном.
4. Визначте поняття «ефективність влади».
5. Модель розрахунку ефективності влади.

Практичні завдання:

1. Студенти обговорюють сучасні теорії влади, актуалізуючи попередні теми. Детально коментують типи легітимності, порівнюють джерела легітимності. Використовуючи формулу ефективності, визначають рівень ефективності сучасної української влади.
2. У формі порівняння підготувати визначення легітимності й ефективності.
Результати доповісти на практичному занятті.

Змістовий модуль IV

Практичне заняття 10. Круглий стіл Еволюція уявлень про політику. (4 години)

Методика проведення круглого столу:

- проводяться у формі обговорення визначених проблем;
- учасники виступають з доповідями (доповіді мають бути короткими, не більше 8-10 хвилин), потім проводиться їх обговорення;
- обговорення в рамках Круглого столу повинне носити конструктивний характер, не повинно зводитися, з одного боку, лише до звітів про виконану роботу, а з іншою, – лише до критичних виступів;
- обговорюване питання допускає різні думки і тлумачення, а також взаємні заперечення учасників;
- в результаті обговорення мають бути виявлені точки зору всіх учасників на дане питання;
- учасники мають рівні права і висловлюються в певному порядку;

– підсумковий висновок оголошується в кінці обговорення (дискусії), в нього вносяться доповнення, зміни, поправки.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте політику як діяльність держави.
2. Політична філософія Платона і Аристотеля.
3. Охарактеризуйте політика як взаємодія громадянського суспільства.
4. Політична філософія Дж. Локка, Ш. – Л. Монтеск'є.
5. Розуміння недержавної області політичного життя в країнах Європи та Північної Америки.

Практичні завдання:

1. Використовуючи прийом «занурення в епоху», поясніть появу теорій у відповідності до обставин тогочасних подій.

2. Вивчивши рекомендовану літературу і скориставшись ресурсами Інтернету, визначте та обґрунтуйте проблеми напрямків дослідження політики: державний та недержавний виміри уявлень про політику.

Результати доповіді на практичному занятті.

Практичне заняття 11. Дискусія Сучасні інтерпретації політики.

(4 години)

Методика проведення дискусії:

Робота в групі.

- проводяться у формі обговорення визначених питань;
- всі відкрито висловлюють свої думки з описом, поясненнями та демонстрацією проблемної ситуації;
- обговорюване питання допускає різні думки і тлумачення, а також взаємні заперечення учасників;
- учасники мають рівні права і висловлюються в певному порядку;
- в результаті обговорення мають бути виявлені точки зору всіх учасників на дане питання;
- конструювання перспективи вирішення проблемної ситуації, здійснення процесу зважування ідей та пропозицій з метою прийняття логічного рішення;
- підсумковий висновок оголошується в кінці обговорення (дискусії), в нього вносяться доповнення, зміни, поправки.

Питання для обговорення:

1. Поясніть Соціальне бачення політики.
2. Проаналізуйте концепція політичної сфери в класичному марксизмі.
3. Розкрийте зміст теорії політичної системи Д. Істона, Г. Алмонда.
4. Комунікативна концепція політики та її постмодерністське розуміння.

Теорія К. Дойча.

Практичні завдання:

1. Презентуйте власну версію теми «Три іпостасі, три сторони політики».
2. Наведіть три приклади сучасної політики та поясніть їх зміст, використовуючи теорію комунікації.
3. Надайте усну відповідь на запитання «Виникнення нових парадигм політики у 21 столітті».

4. Підготуйте рекомендації, спрямовані на аналіз функціонування політичної системи України.

**Змістовий модуль V.
Теорія суб'єктів політики.**

Практичне заняття 14. Семінар Основні підходи до інтерпретації суб'єктів політики. Класифікація суб'єктів політики
(2 години)

Питання для обговорення:

1. Суб'єкти політики. Активність і діяльність політичного суб'єкта.
2. Суб'єктивована форма політики.
3. Суб'єктивні чинники політики.
4. Політичні інститути і соціальне спілкування.
5. Суб'єкти політики: громадянин та організації; суспільний клас і партія; етнос і держава.
6. Термін «Суб'єкт» та «Актор».
7. Три типи суб'єктів політики: паройкіальний, підданий, партисипант.
8. Класифікація суб'єктів політики за характером і місцем, яке вони посідають у суспільній структурі.

Практичні завдання:

1. Робота в малих групах. Кожна група готує свою доповідь, розглянувши суб'єктів політики, види діяльності та ознаки, за якими вони класифікуються.
2. Охарактеризуйте практично-перетворювальну активність суб'єктів політики.
3. Робота в малих групах. Складіть таблицю «Класифікація суб'єктів політики: соціальні суб'єкти політики – інституціональні суб'єкти політики – функціональні суб'єкти політики».
4. Вивчивши рекомендовану літературу та скориставшись ресурсами Інтернету визначить динамічні якості суб'єктів політики.

Результати доповіді на практичному занятті.

Тестові завдання для самостійного опрацювання за всіма темами:

1. В якій історичний період політологія оформилась як самостійна наукова дисципліна?
 - a) 5-4 ст. до н. е.
 - b) Кінець 19-20 ст. ст.
 - c) Середина 20 століття
2. Поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову запобігає її можливій узурпації:
 - a) Так
 - b) Ні
 - c) В залежності від типу політичного режиму
3. Форма держави є певним способом організації і здійснення влади:
 - a) Так
 - b) Ні
4. Яку назву має свідоме ухилення виборців від участі в політиці?
 - a) Пацифізм
 - b) Абсентеїзм
 - c) Популізм
5. Аристотель вважав політику як вищу форму життєдіяльності людини, бо політика утверджує:
 - a) Справедливість у стосунках між людьми, індивідуальне і суспільне благо
 - b) Волю до влади еліти
 - c) Суперництво різноманітних за складом зацікавлених груп, що приводить до балансу соціальних інтересів
6. До інституційного етапу розвитку політології відносяться дослідження:
 - a) Політичних інститутів; законів, що управляють розподілом влади; функцій політичних інститутів у прийнятті політичних рішень
 - b) Самих різноманітних аспектів політичної поведінки
 - c) Інформаційно-комунікаційної системи прийому, перероблення та передачі інформаційних потоків політичними інститутами
7. Ефективні способи та прийоми застосування та використання на практиці політичних знань, їх перетворення у практичні вміння та конкретно-прикладні навички з метою застосування у політичній діяльності – це:
 - a) Консультативна функція
 - b) Соціально-адаптивна функція
 - c) Прикладна функція
8. Для виявлення і співставлення рівнів розвитку політичного явища, визначення змін, що відбулися, найкраще застосовувати:
 - a) Метод порівняння
 - b) Порівняльно-історичний метод
9. Політична влада – це:
 - a) Здатність чи можливість суспільних груп та їх лідерів, впроваджувати в суспільне життя рішення, що виражають їх волю

- b) Здатність впроваджувати у суспільне життя рішення за допомогою інститутів держави і відповідних політичних інститутів, юридичної бази і органів правопорядку.
10. Влада здібних і гідних – це:
- Аристократія
 - Тимократія
 - Меритократія
11. Групи інтересів, що базуються на формальних організаціях усередині державного апарату – виконавчій бюрократії, законодавчому корпусі та інших силових структурах – це:
- Інституційні групи
 - Групи підтримки
 - Групи захисту
 - Групи «за звичаєм»
12. Форма правління, за якої функції голови держави істотно обмежені парламентом. Парламент формує уряд та контролює його діяльність.
- Парламентська республіка
 - Президентська республіка
 - Змішана республіка
13. Які цілі переслідують групи інтересів?
- Взаємодія зі структурами влади
 - Реалізація групового інтересу
 - Контроль за діяльністю інститутів державної влади
14. Те, що має мету, і все, що передбачає діяльність по її досягненню – в повсякденному мовленні називають:
- Робота
 - Політика
 - Стратегія успіху
15. Доволі широка область взаємодії суспільних організацій, і політичних партій, груп інтересів з державними органами, де політика проявляється як:
- Державна (офіційна) політика
 - Публічна політика
 - Політика суспільних організацій і політичних партій (громадянська) політика
16. Термін «політика» з грецької означає:
- Державні справи, державна діяльність
 - Спільні інтереси і позиції
 - Публічне життя
17. Для дослідження форм протестної поведінки – мітингів, демонстрацій, страйків, застосовується:
- Теоретичні методи
 - Емпіричні методи
18. Державна влада – це:
- Здатність чи можливість суспільних груп та їх лідерів, впроваджувати в

- суспільне життя рішення, що виражають їх волю.
- b) Здатність впроваджувати у суспільне життя рішення за допомогою інституту держави і відповідних політичних інститутів, юридичної бази і органів правопорядку.
19. Вища привілейована верства або верстви, що здійснюють функції управління, керівництво, розвитку культури – це:
- a) Аристократія
 - b) Еліта
 - c) Номенклатура
20. Організовані групи інтересів, що створюють спеціальні структури для цілеспрямованого впливу на органи державної влади, політичні партії та політичних лідерів:
- a) Групи тиску (лобі)
 - b) Інституційні групи
 - c) Групи підтримки
 - d) Групи захисту
21. Які характерні риси властиві монархіям?
- a) Влада є спадковою
 - b) Виборна влада
 - c) Влада є безстроковою
 - d) Влада обмежена у часі
22. Суспільно-політичний рух – це форма суспільно-політичної активності громадян, спрямована на захист їх інтересів або на вирішення певної суспільно значимої проблеми:
- a) Так
 - b) Ні
23. Політика – це дії, спрямовані на владу: її здобуття, утримання і використання, говорив:
- a) Н. Макіавеллі
 - b) М. Вебер
 - c) К. Поппер
24. Політика, яка поділяється на національну або федеральну, регіональну і локальну, це:
- a) Внутрішня
 - b) Зовнішня
25. Метод опису фактичної історії розвитку об'єктів у всій багатоманітності – це:
- a) Історичний
 - b) Логічний
 - c) Ідеалізація
26. Аналіз документів – метод для збору первинної інформації. Що є документ?
- a) Будь яка зафіксована інформація
 - b) Тільки офіційні документи
 - c) Зафіксована інформація, перевірена на достовірність й справжність

27. Форма правління, за якої верховна влада зосереджена в руках одноособового глави держави, це за Аристотелем:
- a) Монархія
 - b) Аристократія
 - c) Політейя
28. Політична опозиція – це:
- a) Політичні рухи, які відстоюють альтернативні щодо правлячої політичної сили ідейні й політичні принципи та моделі розвитку
 - b) Протидія, опір певній політиці, політичній лінії, організація, партія, група, особа, які виступають проти панівної думки, система влади, політичній системі в цілому
 - c) Вороги, антагоністи, яких треба репресувати.
29. Діяльність суб'єктів політики відносин, що відбиває стадії зміни політичної системи – це:
- a) Політична система
 - b) Політичний процес
30. На вірі у святість норм, що віддавна керують життям суспільства, базується:
- a) Харизматичний тип легітимності
 - b) Традиційний тип легітимності
 - c) Легальний тип легітимності
30. До обов'язкових ознак держави відносяться:
- a) Територія
 - b) Релігія
 - c) Народ
 - d) Публічна влада
 - e) Політичні партії
31. Які характерні риси властиві монархіям?
- a) Влада спадкова
 - b) Влада виборна
 - c) Влада безстрокова
 - d) Влада обмежена у часі
32. Система голосування, за якої перемагає кандидат, який отримав абсолютну більшість голосів:
- a) Мажоритарна система
 - b) Пропорційна система
33. Специфічний тип соціальних стосунків, що складаються між людьми у зв'язку з їх участю в справах політично організованої спільноти – це:
- a) Етичні відносини
 - b) Громадянські відносини
 - c) Політичні відносини
34. Політика, яка поділяється на глобальну, регіональну, локальну – це:

- a) Внутрішня політика
 - b) Зовнішня політика
- 35.Метод опису фактичної історії розвитку об'єктів у всій багатоманітності – це:
- a) Історичний
 - b) Логічний
 - c) Ідеалізації
- 36.Метод, що застосовується для дослідження одиниць тексту, визначення залежності між ними, виокремлення схожих за змістом фрагментів, має назву:
- a) Контент-аналіз
 - b) Компаративний аналіз
 - c) Крос-культурний аналіз
- 37.Верховенство, обов'язковість рішень політичної влади для всього суспільства – це:
- a) Суверенність
 - b) Легальність
 - c) Публічність
- 38.Кому належить вислів: «Політика – це прагнення до участі у владі або до надання впливу на розподіл влади...»:
- a) Н. Макіавеллі
 - b) М. Веберу
 - c) Ж. Бодену
- 39.Які судження відбивають зміст президентської форми правління?
- a) Президент є глава держави
 - b) Уряд формується парламентом
 - c) Президент не має права розпустити парламент
 - d) Президент і парламент обираються всенародно
- 40.Форма правління, за якої найвища державна влада здійснюється виборними органами, що обираються населенням на визначений період:
- a) Монархія
 - b) Республіка
- 41.Що таке лобізм?
- a) Спосіб організації державної влади
 - b) Цілеспрямований вплив на органи державної влади
 - c) Ухилення від участі в політиці
- 42.Політика як спроба здійснити «правління порядку і справедливості», розглядається в :
- a) В конфліктних дефініціях
 - b) В консенсусних дефініціях
- 43.Метод звільнення від випадковостей і несуттєвих деталей, мисленева реконструкція історії об'єкта, яка розкриває об'єктивну логіку її розвитку – це:
- a) Логічний

- b) Історичний
 - c) Абстрагування
44. Для прогнозування результатів виборів застосовується метод:
- a) Метод опитувань
 - b) Метод експертної оцінки
 - c) Анкетування та інтерв'ювання
45. Всезагальність і абстрактність, звернення до всіх громадян від імені суспільства за допомогою права – це:
- a) Публічність влади
 - b) Моноцентричність влади
 - c) Легітимність влади
46. Політика як особливого роду діяльність, спрямована на насильницьке та мирне розв'язання конфліктів, розглядається в:
- a) В консенсусних дефініціях
 - b) В конфліктних дефініціях
47. Найбільш важлива властивість політики є інклюзивність. Інклюзивність – це:
- a) Незмінні або слабо змінні характеристики політики, політичної системи, політичної культури
 - b) Динамічні характеристики виборчих кампаній, політичних режимів, політичних гасел та емоцій
 - c) Здатність проникати у всі сфери суспільства, впливати на всі соціально-політичні та економічні інститути, на кожного громадянина.
48. Вибір і застосування методів політологічного дослідження залежить від:
- a) Волі і бажання дослідника
 - b) Від розуміння специфіки об'єкта пізнання, його структури і логіки дослідження
 - c) Випадковості
49. Який з перелічених методів відноситься до емпіричних методів наукового пізнання:
- a) Спостереження
 - b) Ідеалізація
 - c) Класифікація
 - d) Дедукція
50. Здатність системи створювати та підтримувати у людей переконання, що інститути, які існують є найкращими з можливих для суспільства – це:
- a) Легальність влади
 - b) Легітимність влади
 - c) Публічність влади
 - d) Моноцентричність влади
51. Кому належить визначення людини як політичної тварини?
- a) Аристотелю
 - b) Платону
 - c) Вольтеру

52. Розглядає політику як відносно самостійну систему, складний соціальний організм, цілісність, автономну від навколишнього соціального середовища, але постійно і безперервно з ним взаємодіє:
- a) Структурно-функціональний аналіз
 - b) Системний аналіз
 - c) Компаративний аналіз
53. Предметом вивчення політичної онтології є:
- a) Об'єктивна політична реальність
 - b) Проблемне поле пізнання
 - c) Політико-історичний процес
54. У вивченні політичних об'єктів застосовується комбінація методів, тому що:
- a) Політичні об'єкти складні, багатовимірні
 - b) Політичні об'єкти складні, багатовимірні, нелінійні
55. Який метод застосовується для оцінки політичних ризиків?
- a) Опитування експертів
 - b) Метод експертної оцінки
 - c) Інтерв'ю
56. Переконаність мас в необхідності збереження даного політичного ладу, за С. Ліпсетом, це - :
- a) Легальність влади
 - b) Легітимність влади
 - c) Публічність влади
 - d) Моноцентричність влади
57. Яку з визначених форм правління Аристотель вважав правильною?
- a) Деспотію
 - b) Охлократію
 - c) Політейю
 - d) Демократію
58. Політична організація тієї чи іншої спільноти, держава як сукупність усіх громадян країни і сам механізм влади – це:
- a) Polity
 - b) Policy
 - c) Politics
59. Предметом політичної антропології є:
- a) Політична взаємодія
 - b) Політичний суб'єкт – людина
 - c) Ціннісна політична діяльність
60. До методологічного розділу політологічного дослідження відноситься?
- a) Формування проблеми дослідження
 - b) Вибір змінних
 - c) Визначення об'єкту дослідження
 - d) Методика збору і аналізу інформації
 - e) Розробка робочих гіпотез

- f) Визначення предмету і мети дослідження
61. До примусових ресурсів влади відносяться:
- Матеріальні і соціальні блага
 - Правоохоронні органи, суди і тюрми
 - Закони
 - Цінності суспільства
62. Дж. Локк вважав основними природними правами:
- Свободу, рівність, братерство
 - Життя, свободу, власність
 - Працю, справедливість, щастя
63. Зміст, спосіб функціонування всіх гілок влади і технологія прийняття політичних рішень – це:
- Polity
 - Policy
 - Politics
64. Предметом політичної психології є:
- Політичне спілкування
 - Ціннісна політична діяльність
 - Орієнтаційно-політична діяльність
65. Для дослідження складних, багаторівневих, самоорганізованих об'єктів політики, що постійно взаємодіють з зовнішнім середовищем, застосовується:
- Системний метод
 - Компаративний метод
 - Контент-аналіз
66. До методичного розділу політологічного дослідження відноситься:
- Формування проблеми дослідження
 - Вибір змінних
 - Визначення об'єкту дослідження
 - Методика збору і аналізу інформації
 - Розробка робочих гіпотез
 - Визначення предмету і мети дослідження
 - Стратегічний план дослідження
67. До примусових ресурсів влади відноситься:
- Матеріальні і соціальні блага
 - Правоохоронні органи, суди і тюрми
 - Закони
 - Цінності суспільства
68. В чому полягає гносеологічна функція політології?
- У визначенні альтернатив суспільного розвитку
 - У пізнанні механізмів функціонування політичних систем
 - У залученні індивідів і груп до певної політичної культури
69. Політика, розглянута з точки зору її конфліктогенного характеру та технологій розв'язання конфліктів – це:
- Polity

- b) Policy
 - c) Politics
70. Система основних ідей у певній галузі знання, форма наукового знання, яка дає цілісне уявлення про діяльність:
- a) Концепція
 - b) Теорія
 - c) Парадигма
71. Метод, що пізнає політичний об'єкт як цілісну структуру з «реєстром» елементів та функціональним проявом лінії «частина – частина» - це:
- a) Структурно-функціональний
 - b) Системний
 - c) Комунікативний
72. Всезагальність та інклюзивність є основними властивостями:
- a) Влади
 - b) Політики
 - c) Моралі
73. До нормативних ресурсів влади відноситься:
- a) Матеріальні і соціальні блага
 - b) Правоохоронні органи, суди і тюрми
 - c) Закони
 - d) Цінності суспільства
74. В чому полягає прогностична функція політології?
- a) У пророкуванні майбутнього
 - b) У розробці ефективних способів перетворення політичної та інших сфер суспільства
 - c) У розробці можливих альтернатив розвитку політичних процесів.
75. Дескриптивна політична теорія – це:
- a) Опис причинно-наслідкових залежностей між досліджуваними політичними явищами
 - b) Емпіричне політичне дослідження
 - c) Концептуальна схема даної сфери політологічного дослідження
76. Для застосування порівняльного методу важливим є:
- a) Наявність спільної ознаки, за якою порівнюються об'єкти
 - b) Наявність спільної ознаки, за якою порівнюються об'єкти; виокремлені ознаки повинні бути суттєві для даного розгляду; об'єкти порівнюються по всім ознакам
 - c) Наявність спільної ознаки, за якою порівнюються об'єкти; виокремлені ознаки повинні бути суттєві для даного розгляду; але об'єкти, які порівняні за однією ознакою, не порівнюються з іншою ознакою
77. Першим аргументом, що змінює модель поведінки людини, позитивним або негативним прикладом є:
- a) Авторитет
 - b) Санкція
 - c) Вплив

78. До нормативних ресурсів влади відноситься:
- Матеріальні і соціальні блага
 - Правоохоронні органи, суди і тюрми
 - Закони
 - Цінності суспільства
79. Які об'єкти дослідження є для біхевіористичного напрямку в політології вихідними?
- Політичний процес
 - Політична поведінка
 - Політичні цінності
80. Частина політичної науки, яка має на меті теоретико-концептуальне (наукове) дослідження, з'ясування сутності політики як суспільного явища - це:
- Теорія політики
 - Політична історія
 - Політична соціологія
81. Для виявлення і співставлення рівнів розвитку політичного явища, визначення змін, що відбулися, найкраще застосовувати:
- Метод порівняння
 - Порівняльно-історичний метод
82. Атрибутивний підхід пояснює владу як:
- Біологічними і психологічними властивостями людської психіки
 - Компенсацією за фізичну або духовну неповноцінність
 - Соціальною взаємодію, за якої суб'єкт контролює поведінку об'єкта
83. Уявлення про те, що влада є легітимною, означає, що влада:
- Є законною
 - Підтримується суспільством
 - Володіє достатньою кількістю ресурсів для досягнення цілей
 - Представляє інтереси більшої частини суспільства
84. Неурядові й непартійні суспільні об'єднання, що виражають інтереси певних соціальних груп у відносинах з політичними інститутами, а також з іншими соціальними групами – це:
- Групи тиску
 - Суспільні рухи
 - Групи інтересів
85. Що таке політичний процес?
- Універсальна форма організації суспільства, центральний елемент політичної системи
 - Сукупність видів діяльності суб'єктів політичних відносин, що відбиває стадії розвитку політичної системи
 - Сукупність державних і недержавних установ, норм і цінностей, а також методів реалізації політичної влади.
86. Для дослідження мікрорівня політики (окрема організація) використовується:

- a) Системний метод
 - b) Загальнофілософський методологічний підхід
 - c) Узагальнення статистичних даних
 - d) Анкетування
 - e) Контент-аналіз політичних документів
87. Вироблення загальних теоретичних засад політології, розробка та обґрунтування методів і принципів політичних досліджень – це:
- a) Теоретико-методологічна функція теорії політики
 - b) Науково-пізнавальна функція теорії політики
 - c) Навчально-просвітницька функція теорії політики
88. Для дослідження форм протестної поведінки: мітингів, демонстрацій, страйків- застосовуються:
- a) Теоретичні методи
 - b) Емпіричні методи
89. Реляціоністський підхід пояснює владу як:
- a) Біологічними і психологічними властивостями людської психіки
 - b) Компенсацією за фізичну або духовну неповноцінність
 - c) Соціальною взаємодією, за якої суб'єкт контролює поведінку об'єкта
90. Згідно якого визначення - «Влада – це досягнення певних цілей, одержання політичних результатів»:
- a) Біхевіористичного
 - b) Інструменталістського
 - c) Структуралістського
 - d) Телеологічного
91. Група інтересів, що відстоює матеріальні інтереси своїх прихильників у відносинах з державною владою – це:
- a) Група захисту
 - b) Група підтримки
 - c) Інституціональні групи
 - d) Групи «за звичаєм».
92. Ознайомлення політиків-професіоналів, широкого загалу з основними положеннями політичної науки, її досягненнями і проблемами або вузловими питаннями – це:
- a) Науково-пізнавальна
 - b) Прикладна
 - c) Консультативна
93. Аналіз документів – метод збору первинної інформації. Що є документ?
- a) Будь-яка зафіксована інформація
 - b) Тільки офіційні документи
 - c) Зафіксована інформація, перевірена на достовірність й справжність.
94. Засоби дієвого впливу суб'єкта на об'єкт влади:
- a) Джерела влади
 - b) Ресурси влади
95. Розпочав процес самовизначення політики Н. Макіавеллі, а завершив:
- a) Виокремленням політики від економіки в працях А. Сміт

- b) Виокремленням громадянського суспільства від держави у працях Г. Гегеля
96. Інформування суспільства про поточні події політичного життя, сучасні політичні процеси, тенденція та перспективи їх розвитку – це:
- a) Науково-пізнавальна функція
 - b) Інформативна
 - c) Навчально-просвітницька
97. Метод, що застосовується для дослідження одиниць тексту, визначення залежності між ними, виокремлення схожих за змістом фрагментів, має назву:
- a) Контент-аналіз
 - b) Компаративний аналіз
 - c) Крос-культурний аналіз
98. Засоби дієвого впливу суб'єкта на об'єкт влади:
- a) Джерела влади
 - b) Ресурси влади
99. Влади кращих або для кращих цілей, форма правління, при якій державна влада належить привілейованій знатній меншості, за Аристотелем, це:
- a) Меритократія
 - b) Узурпація влади
 - c) Аристократія
100. Яку назву має угода на основі взаємних поступок?
- a) Консенсус
 - b) Фрустрація
 - c) Компроміс
 - d) Плюралізм

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

2.1. Загальні положення

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (далі ІНДЗ) є однією з форм освітнього процесу, що виконуються під час позааудиторної самостійної роботи. ІНДЗ виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку викладача.

Видами ІНДЗ з навчальної дисципліни «Політична теорія» є реферат з елементами наукового дослідження.

Вид ІНДЗ та його тематика обираються здобувачами вищої освіти самостійно із запропонованого нижче переліку тем, або виконуються на іншу, узгоджену із викладачем тему в межах дисципліни, що вивчається. ІНДЗ оцінюються відповідно до зазначених у цих методичних рекомендаціях критеріїв оцінювання.

Реферати – це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань здобувачів вищої освіти з окремих тем дисципліни, розвивають навички самостійної творчої роботи з навчальною та науковою літературою, розвивають та закріплюють первинні навички дослідницької діяльності, а також застосуванні отриманих знань у здійсненні професійній діяльності. Ця навчальна робота прищеплює навички узагальнення програмного матеріалу, використання різноманітних джерел, складання бібліографії з теми дослідження, уміння робити порівняльний аналіз, контент-аналіз, зіставляти та узагальнювати різні підходи, погляди, конкретний матеріал, розкривати своє ставлення до досліджуваних проблем, робити правильні обґрунтовані висновки.

2.2. Тематика та вимоги до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання

Рекомендовані теми індивідуального навчально-дослідного завдання

Завдання	Кількість годин	
Написання та захист реферату з елементами наукового дослідження за темою (за вибором)		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та розвиток політичної науки. 2. Сучасний стан політичної науки: проблеми та перспективи розвитку. 3. Політична наука в Україні. 4. Теорія політики та прикладна політологія. 5. Кількісні та якісні методи політичних досліджень. 6. Специфіка методів порівняльного аналізу. 7. Політичне життя: зміст і особливості. 8. Політичний маркетинг: зміст і основні елементи 9. Основні концепції змісту та походження влади 10. Реалізація політичної влади та критерії її ефективності. 11. Політична влада в системі владних відносин 12. Сучасні концепції елітизму. 13. Політична еліта та її місце в системі владарювання. 14. Громадянська компетентність опозиції і влади. 15. Роль комунікації в політиці. 16. ЗМІ та процеси демократизації суспільства. 17. Сучасні концепції лідерства. 18. Політико-психологічні аспекти політичного лідерства. 19. Імідж політичного лідера: теоретико-прикладні аспекти. 		

Індивідуальне науково-дослідне завдання у формі реферату виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з обов'язковим науковим консультуванням викладача.

РЕФЕРАТ – це індивідуальне завдання, яке сприяє поглибленню і розширенню теоретичних знань здобувачів вищої освіти з окремих тем дисципліни, розвиває навички самостійної творчої роботи з навчальною та науковою літературою, розвиває та закріплює первинні навички дослідницької діяльності, а також застосовувати отримані знання у здійсненні професійної діяльності. Індивідуальне науково-дослідне формує навички аналізу та узагальнення політологічного матеріалу, дослідницьких навичок роботи з літературними джерелами, складання бібліографії опрацьованих джерел інформації, також застосовувати методологічні підходи та загальнонаукові, власне політологічні методи пізнання.

При написанні реферату:

- ✚ Здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися з рекомендованою тематикою рефератів і вибрати тему. Цілком можливо запропонувати власну тему з «Політичної теорії».
- ✚ Обговорити з викладачем зміст обраної теми та питання, які підлягають дослідницькому розгляду.
- ✚ Скласти попередній план індивідуальне наукове-дослідного завдання. У плані повинно бути зазначено: вибір теми, наукові консультації з викладачем, опрацювання інформаційних джерел, написання реферату, редагування після перевірки викладачем, створення презентації реферату, захист реферату на практичному занятті.
- ✚ Для підготовки списку наукових джерел доцільно користуватися інформаційним репозитарієм Наукової бібліотеки Університету Ушинського та інших наукових бібліотек, або скористатися каталогом бібліотек.
- ✚ Вивчаючи джерела інформації, спочатку треба почати з підручників з політології. Прочитати необхідні розділи, вибрати основні положення, засвоїти основні категорії та поняття. Під час вивчення літератури треба

створити папки для збереження фактичного матеріалу за розділами реферату, а також власних записів, висновків.

- ✚ Реферат можна писати, використовуючи різні методи, наприклад, не від початку або частинами. Головне, потім послідовно та насичено систематизувати продуманий матеріал.

Характеристики та вимоги до основних компонентів змісту реферату:

Необхідно дотримуватись відповідних вимог до написання індивідуального науково-дослідного завдання у формі реферату.

Структура. Структура індивідуального завдання включає основні елементи:

- ✓ Титульний аркуш
- ✓ Зміст
- ✓ Вступ
- ✓ Основна частина, яка складається з 2-3 рівнозначних за обсягом розділів, кожен з яких завершується стислими висновками
- ✓ Загальні висновки
- ✓ Список використаних джерел
- ✓ Додатки (за необхідністю).

Титульна сторінка реферату оформлюється за встановленим зразком та є першою сторінкою реферату, проте номер сторінки на ній не проставляється.

Зміст роботи подається за титулом, наступною сторінкою. Зміст повинен бути оформлений як простий або розгорнутий план. Зміст роботи містить назву та нумерацію усіх розділів і підрозділів.

Вступ розкриває роль і значення наукової проблеми (теми, яку обрали), вказує мету і завдання дослідження, визначає об'єкт і предмет дослідження, розкриває застосовані методи дослідження.

Основна частина подається у вигляді систематизованої і послідовної реферативної інформації та її аналізу, що передбачає виклад змісту теми, глибоке і всебічне висвітлення її основних положень, висновків.

Висновки передбачають уміння узагальнювати проаналізований матеріал, підводити підсумки досліджень, які проведені в рефераті.

Список використаних джерел містить перелік літературних наукових, публіцистичних, методичних, Інтернет, бібліотечних джерел, що використовувались при підготовці реферату. Список використаних джерел повинен складатися з не менше 10 джерел. Спираючись на класичні дослідження, тим не менш вивчайте сучасну літературу за останні 5 років. Її повинно бути не менше ніж 50 % від загальної кількості.

Додатки складаються з допоміжних таблиць, розмір яких більше за одну сторінку, діаграм, схем, інструкцій, звітної документації, допоміжних ілюстрацій і нумеруються в тій послідовності, в якій надається посилання в тексті. (Додаток А; Додаток В)

Зверніть увагу на орієнтований розподіл складових структури реферату та їх обсяг:

Основні елементи структури	Кількість сторінок	Обсяг
Титульний аркуш	1 сторінка	Обсяг 15 – 20 сторінок
Зміст	1 сторінка	
Умовні позначки (скорочення понять, які зустрічаються більше 3-х раз)	1 сторінка (за необхідністю)	
Вступ	1-2 сторінки	
Основна частина: 2-3 рівновеликих розділи, які можуть складатися з підрозділів. Кожна складова основної частини завершуються стислими	До 15 сторінок, якщо загальний обсяг 20 сторінок. До 10 сторінок, якщо загальний обсяг 10 сторінок.	

висновками (не вказувати у змісті)		
Висновки	1 – 2 сторінки	
Список використаних джерел	10 – 15 джерел	
Додатки	Не регламентуються	Не обмежуються

Правила оформлення реферату:

Текст реферату виконується на стандартних аркушах формату А4 (210x297) і розміщується на одній стороні аркуша. Тип шрифту – Times New Roman Cyr. Шрифт основного тексту – звичайний, розмір 14; абзац – 1,25; інтервал – 1, 5; текст відформатований по ширині й без перенесень.

Кожна сторінка має однакові поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. Загальний обсяг реферату – 15 – 20 сторінок. Сторінка тексту повинна містити 29-30 рядків.

Розділи нумеруються арабськими цифрами, підрозділи – двома арабськими цифрами, розділеними крапками: перша означає номер розділу, друга – підрозділу. (1; 1.2). Номер розділу та підрозділу показують перед їх заголовком, у заголовка крапку не ставлять. Підкреслювати, фарбувати кольором, переніс слів у заголовках - не допускається. Кожний розділ треба починати з нової сторінки.

Усі сторінки реферату послідовно нумерують арабськими цифрами, проставляючи їх у правому верхньому куті (без крапки). Нумерація сторінок починається з титульного листа, на якому цифра «1» не ставиться. Рисунки, таблиці (які розміщені в тексті роботи), список використаних джерел, додатки включаються до наскрізної нумерації.

При написанні реферату необхідно викладати матеріал грамотно з використанням наукового стилю писемної мови, логічно, послідовно. Найхарактернішою ознакою писемної наукової мови є формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність,

цілісність і зв'язність. Тут найважливішим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже*), заперечення (*проте, тимчасом, але, тим не менше, аж ніяк*), причинно-наслідкові відношення (*таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж*), перехід від однієї думки до іншої (*тепер звернімося до..., розглянемо, зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...*), результат, висновок (*отже, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...*). Особливістю мови наукової прози є також відсутність експресії. Звідси домінуюча форма оцінки – констатація ознак, притаманних слову, яке визначають. Тому тут більшість прикметників є частинами термінологічних виразів.

Оформлення ілюстрацій, таблиць, цитат:

Усі ілюстрації (графіки, схеми, діаграми тощо) іменуються рисунками. Рисунки нумеруються послідовно в межах розділу та підпорядкованого номера рисунка, розділених крапкою (1.3 третій рисунок першого розділу). Рисунки повинні розміщуватися зразу після посилання на них у тексті реферату. Кожний рисунок повинен супроводжуватися змістовним підписом. Підпис розміщується під рисунком в один рядок з номером.

Таблиці повинні мати назву, яка відображає їх зміст. Небажано переносити таблиць, якщо вона може поміститися на одній сторінці. Таблиці повинні бути пронумеровані. Номер таблиці ставиться ліворуч від назви і складається із номера розділу та порядкового номера таблиці, розділених крапкою (1.4 четверта таблиця першого розділу).

Скорочення слів у заголовках розділів, підрозділів, таблиць, додатків і в підписах під рисунками не допускається, а в тексті можливі лише загальноприйнятні скорочення.

Використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: “” або «», або """, або „,„. Аналогічною є вимога і до стилю апострофів: ’ або ‘ або ’ – однаково по всьому тексту. Зазначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників,

необхідно дотримуватись одного стилю: Петренко М. С., Іваненко П. М. або М. С. Петренко, П. М. Іваненко, або М. Петренко, П. Іваненко. При цьому при наведенні переліку авторів слід подавати його за алфавітом. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишились в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift – Ctrl – Пробіл»).

При написанні реферату обов'язковими є посилання на автора та джерело, звідки запозичені матеріал або окремі дані. Цитати, взяті із праць або офіційних документів, повинні відповідати оригіналу. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту, без найменшого спотворення змісту джерела. Текст цитати може бути використаний лише в тому розумінні, в якому він поданий в оригіналі. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається, якщо це не перекручує зміст авторського тексту, місце пропущеного уривку позначається трьома крапками, які ставлять у будь-якому порядку. Цитати оформлюються за правилами прямої мови. На початку та наприкінці цитати ставляться лапки. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело. У разі, якщо посилання здійснюється на електронний документ, який не має сторінок, то у квадратних дужках зазначається лише номер цього джерела у загальному списку використаних джерел.

Перелік літературних джерел, використаних при виконанні реферату, наводять наприкінці тексту, а в тексті повинні бути наведені посилання, які подаються у квадратних дужках з вказівкою номеру джерела у списку літератури та сторінки, наприклад, [5, с. 16], [10, с. 31-33] або «... у працях дослідників [4-6]...» та «... у працях дослідників [4;6]...».

Бібліографічний опис списку використаних джерел:

Бібліографічний опис списку використаних джерел необхідно оформляти з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Наприклад,

Підручники, словники, одноосібні або декілька осіб авторів

1. Гелей С., Рутар С. Політико-правові системи світу. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 346 с.
2. Герасимчук Т. Ф, Киридон А. М., Троян С. С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
3. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Коваль, О. І. Брусилівська О. І., Наумкіна С. М. та ін. Харків, 2012. 414 с.
4. Історія політичної думки: підручник / Хома Н. М., Дмитрашко С. А. та ін. Львів: «Новий світ-2000», 2016. – 1000 с.
5. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
6. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / Н. М. Хома, О. В. Бабкіна, С. А. Дмитрашко та ін. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. Т.1.516 с.
7. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / Н. М. Хома, С. А. Дмитрашко та ін. Львів: «Новий Світ-2000», 2017. Т.2. 535 с.

Журнальні статті, тези, збірники статей, колективні монографії

1. Дмитрашко С. А. Підходи до аналітики політичних ідеологій в політологічній освіті. *Політичні трансформації сучасного суспільства: колект. монографія / за наук. ред. Т. Шаравари. Київ : Видавництво Ліра. К, 2021. с. 45 – 53.*
2. Левченко О. А., Ленда Ю. Специфика использования методологии теории игр при анализе политических процессов. *Наукові праці. Випуск 297. Том 309. 2017. С. 33 -37.*
3. Леськів М. Є. Концептуалізація поняття «людина політична» в політичній науці др. пол. ХХ – поч. ХХІ століття. *Гілея: наук. вісник. 2018. Вип. 128 (1). С. 329–333.*

4. Леськів М. Плюралізм концепцій у дослідженні поняття «людина політична» в політичній науці ХХ–ХХІ століть. *Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка: Філософсько-політологічні студії*. 2018. № 15. С. 163–169.
5. Токовенко О. С. Суб'єктність політичного пізнання: гносеологічний вимір. *Epistemological studies in Philosophy. Social and Political Sciences*. 2018. 1 (1 – 2). С. 115-121.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Науковий журнал «Politicus». URL: <http://politicus.od.ua/>
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національна парламентська бібліотека України : офіційний сайт. URL: <http://nplu.org>
4. Представництво ООН в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini>
5. Бібліотека ПНПУ імені К. Д. Ушинського. URL : <https://library.pdpu.edu.ua>

Література подається в алфавітному порядку або в порядку посилання в тексті.

Порядок подання та захист індивідуального науково-дослідного завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання у формі реферату виконується в електронному вигляді та друкованому варіанті скріплених аркушів А4 з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання.

Реферат надсилається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до дати захисту реферату. Потрібен час на перевірку викладачем та редагування автором реферату.

Оцінка виставляється після захисту, тому потрібно підготувати захист (презентація) та якісно представити свою роботу на практичному занятті.

2.3 Захист індивідуального навчально-дослідного завдання

Захист індивідуального навчально-дослідного завдання відбувається на практичному занятті.

Представляючи свою роботу на захисті, здобувач вищої освіти повинен у стислому вигляді обґрунтувати актуальність теми та схарактеризувати структуру роботи; стисло викласти найбільш важливі положення та основний зміст роботи; коротко охарактеризувати результати дослідження.

На виступ здобувача відводиться до 5-7 хвилин. Виступ та відповіді на запитання, зауваження й побажання повинні показати найвищий рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, його всебічну ерудицію та вміння доступно викласти основні результати проведеного дослідження.

За результатами захисту індивідуального навчально-дослідного завдання викладач ухвалює рішення щодо оцінки роботи та робить позначку про захист на титульній сторінці завдання.

Повторний захист індивідуального навчально-дослідного завдання з метою підвищення оцінки не дозволяється.

2.3. Дотримання вимог академічної доброчесності

Згідно статті 42 Закону України «Про освіту» та «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу в Університеті Ушинського» кожний студент повинен дотримуватися академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності при написанні курсової роботи передбачає:

- самостійне виконання всіх етапів підготовки та написання курсової роботи;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів, як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – використання письмових робіт із зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності Ч. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту» визначає основні види відповідальності студентів за порушення академічної доброчесності, якими є:

- повторне проходження оцінювання (повторний захист курсової роботи);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (підготовка нової курсової роботи);

- позбавлення академічної стипендії;

- відрахування із закладу освіти та ін.

РОЗДІЛ 3.

КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання до самоконтролю

1. Проаналізуйте структуру політики (polity, policy, politics).
2. Охарактеризуйте рівні політики (мегарівень, макрорівень, мікрорівень).
3. Проаналізуйте поліфункціональність політики.
4. Охарактеризуйте моральний чинник у політиці (4 підходи)
5. Що є предметом політології?
6. Принципові положення біхеовіоризму як методології дослідження політики. (США)
7. Теорія та методологія інституціоналізму (Франція)
8. «Поняття політичного» та розробка сфери політичного К. Шмідтом (Німеччина)
9. Охарактеризуйте українську політичну думку (студент обирає окремий етап самостійно)
10. Інституціоналізація української політичної науки.
11. Школи політичної науки в Україні (на вибір студента).
12. Проаналізуйте структуру політичної науки (галузь – предмет вивчення).
13. Охарактеризуйте загальнонаукові методи та наведіть приклад їхнього застосування в політичних дослідженнях.
14. Охарактеризуйте теоретичні методи та поясніть відмінності системного та структурно-функціонального методів.
15. Охарактеризуйте емпіричні методи та наведіть приклади політичних подій, які найкраще досліджувати емпіричними методами.
16. Прокоментуйте вислів Ж. Бордо «Політика не дозволяє себе фотографувати».
17. Охарактеризуйте погляди Жана Бодрійяра про симулятивний характер політики.
18. Поясніть як Мішель Фуко розумів «політичну технологію» влади.
19. Охарактеризуйте формування «порядку денного» та ролі ЗМІ у конструюванні суспільних проблем (Максвелл Е. Мак-Комбс, Дональд Льюїс Шоу).
20. Охарактеризуйте модель політико-управлінських потоків і встановлення порядку денного (Джон Веллс Кінгдон).
21. Охарактеризуйте владу як соціальне явище.
22. Проаналізуйте основні властивості влади.
23. Проаналізуйте структуру влади.
24. Проаналізуйте властивості політичної державної влади.
25. Проаналізуйте співвідношення легітимності та ефективності політичної влади.
26. Проаналізуйте легітимістський напрям дослідження влади.
27. Проаналізуйте нормативний підхід дослідження влади (реляціоністський напрям – Макс Вебер, Пітер Блау)

28. Проаналізуйте емпіричний підхід дослідження влади (біхевіористичний підхід – Гарольд Ласвелл, Роберт Даль)
29. Проведіть порівняльний аналіз методології і методів політичної науки (аналіз змістів).
30. Проілюструйте поняття «політика» і «влада» прикладами з творів мистецтва (кіно, книга, живопис).
31. Проаналізуйте основні підходи до інтерпретації суб'єктів політики.
32. Поясніть класифікацію су'єктів політики.
33. Поясніть типологію політичних ролей А. Боднара.
34. Охарактеризуйте мотиви участі індивідуума в політиці.
35. Опишіть мотивувальні чинники участі індивідуума в політиці.
36. Охарактеризуйте форми політичної участі індивідуума, груп.
37. Поясніть поняття об'єкт і суб'єкт політики.
38. Порівняйте поняття об'єкт, суб'єкт, актор в політиці.
39. Поясніть політичну поведінку особи.
40. Охарактеризуйте класифікацію політичної поведінки М. Вебера.
41. Охарактеризуйте класифікацію політичної поведінки Дж. Алмонда

Питання для підготовки до заліку

1. Політика як соціальне явище: причини і умови виникнення, різноманітність підходів щодо її змісту.
2. Політика як соціальне явище: різноманітність підходів щодо її змісту.
3. Структура політики: форма, зміст, процес.
4. Функції політики.
5. Суб'єкт і об'єкт політики.
6. Поняття політичного життя, його зв'язок з конкретно-історичним етапом розвитку і політичною діяльністю.
7. Теоретичні методи в політичній науці: системний метод; структурно-функціональний методи.
8. Емпіричні методи в політичній науці: контент-аналіз, метод експертної оцінки.
9. Сутність політичних відносин – питання влади, її отримання і використання в інтересах суспільних груп, держави, суспільства в цілому.
10. Основні форми політичних відносин: політичні позиції, політичне співробітництво, політична конкуренція, політична консолідація, політичний конфлікт, політична боротьба.
11. Влада як субстанціональна основа політичного життя. Основні властивості влади: верховенство, авторитарність, відповідальність, примусовість.
12. Структура влади: джерела влади, суб'єкти та об'єкти політико-владних відносин, ресурси влади, засоби влади.
13. Політична влада як регулятивний механізм суспільного життя.
14. Основні принципи та функції політичної влади. Проблема забезпечення легальності та легітимності політичної влади.
15. Державна влада як інституціолізована форма суспільного панування.
16. Політична влада і управління. Політичне лідерство як явище: соціально-психологічний та соціально-політичний аспекти.

РОЗДІЛ 4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи; в цілому відповідає на поставлені запитання, але не в змозі переконливо аргументувати свої відповіді, помиляється у використанні понятійного апарату, показує недостатні знання літературних джерел.
	2 бали	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	3 бали	Здобувач виконує всі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на питання під час усного і письмового опитування; бере активну участь у обговоренні питань, користується додатковою науковою літературою; самостійно опрацьовує першоджерела, щоб виконати додаткові завдання; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, теми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді; здатний публічно

		представити матеріал.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач володіє знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, але допускає помилки; з похибками виконує та аналізує практичні завдання.
	2 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.
	3 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (реферат)	0-1 балів	Завдання не виконано. Не зараховуються роботи, які є плагіатом або передруком з мережі Інтернет.
	2-3 бали	Реферат не дуже якісний, не опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал представлений схематично, у висновку сформульовані загальні висновки, або вони взагалі відсутні, тема не розкрита, робота не відповідає обсягу, її оформлення не відповідає вимогам. Реферат виконаний самостійно, проте автор(ка) не може презентувати матеріал в аудиторії, не може відповісти на питання від аудиторії.
	4-6 балів	Реферат задовільний, загалом відповідає вимогам, проте не опрацьована актуальність теми, теоретичний

		аналіз дано описово, змістовний матеріал представлений схематично, у висновку сформульовані загальні висновки, тема не розкрита, частина значимої інформації відсутня. Матеріал фрагментований. Автор(ка) не впевнено презентує матеріал в аудиторії, губиться у відповідях на питання від аудиторії.
	7-8 балів	Реферат якісний із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно автор(ка) пояснює матеріал впевнено виправляється, змістовний матеріал представлений гідно, у висновку сформульовані самостійні висновки, які містять незначні огріхи, тема розкрита загалом, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана з покликанням на джерела, гідно оформлені і актуальна. Реферат виконаний самостійно, автор(ка) може презентувати матеріал в аудиторії але не впевнено відповідає на питання від аудиторії
	9-10 балів	Реферат якісний, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет власного дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, автор(ка) без перешкод презентує матеріал, зміст презентації представлений гідно, без перевантаження слайдів текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні висновки, які підкріплені фактичними доказами, робота відповідає обсягу, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених малюнків, графіків, містить покликання на джерела, гідно оформлені і актуальні. Презентація виконана самостійно із елементами новизни та оригінальності, оформлення відповідає вимогам, автор(ка) вільно презентує матеріал в аудиторії але впевнено відповідає на питання від аудиторії, але подекуди може припускатися незначних помилок
Письмова робота	0 -3балів	Здобувач не менше ніж на 30% контрольних завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань.
	4-5 балів	Здобувач не менше ніж на 50% контрольних завдань

		надав правильну відповідь – початковий рівень знань.
	6-7 балів	Здобувач на 51% - 70% контрольних завдань надав правильну відповідь – середній рівень знань.
	8-9 балів	Здобувач на 71% - 90% контрольних завдань надав правильну відповідь – достатній рівень знань.
	10 балів	Здобувач на 91% - 100% контрольних завдань надав правильну відповідь – високий рівень знань.
Тестовий контроль з 20 питань (Teams)	0-2 бали	Здобувач дав правильні відповіді від 1 –до 4 тестів
	3-4 балів	Здобувач дав правильні відповіді від 5 до 10 тестів
	5-6 балів	Здобувач дав правильні відповіді від 11 до 14 тестів
	7-8 балів	Здобувач дав правильні відповіді від 15 до 17 тестів
	9-10 балів	Здобувач дав правильні відповіді від 18 до 20 тестів

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)

Для навчальної дисципліни «Політична теорія» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, вільно володіє науково-понятійним апаратом теорії політики; має глибокі і системні знання всіх положень теорії, уміє визначати причини і наслідки використання маркетингових засобів у політиці, їх зміст, володіє інформацією щодо сучасного стану досліджень. Відповіді відрізняються впевненістю, повнотою, логікою та аргументованістю. Відмінно оперує знаннями з історії політичної думки, теорії політичної наук; володіє спеціально-науковими теоретичними та прикладними методами пізнання. Здатний аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Вміє застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних завдань. Бездоганно, творчо розв’язує типові, комбіновані й нестандартні задачі різними способами, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. Володіє культурою політологічних досліджень.

<p>Добре (82-89 В)</p>	<p>Здобувач добре володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом теорії політики; його уміння і навички дозволяють аналізувати матеріал з історії політичної думки, теорії політики логічно, послідовно, висловлювати власну думку, робити висновки, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Але відповіді не завжди повні, має місце невелика кількість неточностей, недостатня аргументованість при обговоренні матеріалу щодо структури політики, її функцій, нечітко виражене ставлення до явищ політики. Здатний оперувати базовими політологічними знаннями; відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування, проте потребує певної допомоги з боку викладача в нестандартних ситуаціях. Вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань, успішно, комплексно вирішує поставлені завдання, Виконання завдань характеризується повнотою з декількома помилками суттєвого характеру.</p>
<p>Добре (74-81 С)</p>	<p>Здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, викладає матеріал з теорії політики досить логічно, послідовно, правильно розкриває основний зміст теоретичного матеріалу, але у відповідях щодо політичної організації суспільства допускає певні (неістотні) недоліки у використанні термінології, тлумаченні явищ, подій, процесів політики, які виправляє після надання консультативної допомоги викладача. Здатний оперувати базовими політологічними знаннями, але не завжди виявляє здатність об'єктивно аналізувати політичний процес; виявляє схильність у прийнятті позиції інших здобувачів. Вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу, але не завжди здатний провести аналіз і зробити узагальнення результату. Виконує завдання із допустимою кількістю грубих помилок.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. На задовільному рівні володіє категоріальним апаратом, термінологією, може аналізувати, порівнювати і робити висновки з організації влади, механізмів функціонування, але відповіді мало аргументовані, неповно обґрунтовані висновки, допускає ряд серйозних помилок при узагальненні та інтерпретації основних закономірностей, фактів та явищ, зміст окремих питань з методів дослідження викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях. Здобувач в цілому набув практичних навичок проводити</p>

	політологічні дослідження, що дозволяє йому непогано виконувати завдання, але він не завжди доречно застосовує набуті знання під час розв'язання практичних задач, не спроможний самостійно сформулювати задачі за словесним описом і визначити метод їх розв'язання. Вибирає відомі способи дій для виконання фахових завдань. Виконує завдання зі значною кількістю грубих помилок.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач опанував навчальний матеріал в мінімально допустимому обсязі. Відповіді неточні або мало аргументовані, з порушенням послідовності викладання. При розкритті теоретичних положень припускається серйозних помилок, неточності у розумінні та інтерпретації основних закономірностей. Має практичні навички, достатні для виконання політологічних досліджень на рівні мінімально допустимих вимог. При вирішенні завдань виконує роботу за зразком (практичним коментарем), але не розуміє достатньою мірою мету роботи, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок
Незадовільно (35-59 FX)	Фрагментарні знання (менше, ніж половина обсягу навчального матеріалу); під час відповіді здобувач припускається суттєвих помилок, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, принципові помилки в ході виконання завдань, не може самостійно виконати роботу і зробити висновки.
Незадовільно (0 – 34 F)	Здобувач не володіє програмним матеріалом навчальної дисципліни. Відсутні теоретичні знання та практичні уміння й навички, не вміє орієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, більшість навчальних завдань не виконано.

Засоби діагностування результатів навчання

Оцінювання: індивідуальне опитування, колективна співбесіда, перевірка виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, презентація результатів індивідуальної роботи, стандартизовані тести, залік.

Демонстрування результатів навчання: усні доповіді, дискусія, робота в парах, робота в команді, презентація результатів самостійної та індивідуальної роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (залік)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом		
Тема 1	0-6	0-90	0-10	0-100
Тема 2	0-5			
Тема 3	0-6			
Тема 4	0-6			
Тема 5	0-6			
Тема 6	0-5			
Тема 7	0-6			
Тема 8	0-6			
Тема 9	0-6			
Тема 10	0-6			
Тема 11	0-6			
Тема 12	0-6			
Письмова робота	0-10			
Тестові завдання	0-10			

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою залік
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	
64-73	D	зараховано
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано(з можливістю повторного складання)
0-34	F	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Навчально-наукова література:

1. Гелей С., Рутар С. Політико-правові системи світу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 346 с.
2. Герасимчук Т. Ф, Киридон А. М., Троян С. С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
3. Кириченко В. Політичні системи суспільства. Кредитно-модульний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 218 с.
4. Кириченко В., Кириченко Ю, Соколенко Ю. Політико-правова система України. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
5. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: Підручник. Київ: Центр політичної літератури. 2019. 304 с.
6. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Коваль, О. І. Брусилівська О. І., Наумкіна С. М. та ін. Харків, 2012. 414 с.
7. Історія політичної думки: підручник / Хома Н. М., Дмитрашко С. А. та ін. Львів: «Новий світ-2000», 2016. 1000 с.
8. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 766 с.
9. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
10. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / Н. М. Хома, О. В. Бабкіна, С. А. Дмитрашко та ін. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. Т.1. 516 с.
11. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / Н. М. Хома, С. А. Дмитрашко та ін. Львів: «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
12. Шляхтун П. П. Політологія. Історія та теорія. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 472 с.

Допоміжна:

1. Дмитрашко С. А. Підходи до аналітики політичних ідеологій в політологічній освіті. Політичні трансформації сучасного суспільства: колект. монографія / за наук. ред. Т. Шаравари. Київ : Видавництво Ліра. 2021. с. 45-53.
2. Левченко О. А., Ленда Ю. Специфика использования методологии теории игр при анализе политических процессов. Наукові праці. Випуск 297. Том 309. 2017. С. 33-37.
3. Леськів М. Є. Концептуалізація поняття «людина політична» в політичній науці др. пол. ХХ – поч. ХХІ століття. Гілея: Наук. вісник. 2018. Вип. 128 (1). С. 329–333.
4. Леськів М. Плюралізм концепцій у дослідженні поняття «людина політична» в політичній науці ХХ–ХХІ століть. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка: Філософсько-політологічні

студії. 2018. № 15. С. 163–169.

5. Науковий журнал «Politicus». URL : <http://politicus.od.ua/index>.
6. Політологічний вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка URL: <https://zpv.knu.ua/index.php/pb/>
7. InterPolis. Міжнародні та політичні дослідження. URL : <http://heraldiss.onu.edu.ua/>
8. Токовенко О. С. Суб'єктність політичного пізнання: гносеологічний вимір. Epistemological studies in Philosophy. Social and Political Sciences. 2018. 1. С. 115-121.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України : офіційний сайт. URL: <http://nplu.org/>
3. Державна науково-технічна бібліотека України : офіційний сайт. URL: <http://www.gntb.gov.ua/ua/>
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <http://library.pdpu.edu.ua>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : від 21.05.2020 р. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P002_2020.pdf
2. Положення про організацію самостійної роботи студентів Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : від 25.07.2020 р. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P112.pdf
3. Положення про організацію контролю та оцінювання знань студентів Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» від 27.02.2020 р. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/polojennia/org_kontrol.pdf

ДОДАТКИ

Приклад титульної сторінки ІНДЗ

**Міністерство освіти і науки України Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»**

Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра політичних наук і права

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

(реферат з елементами наукового дослідження)

з дисципліни «Політична теорія»
(назва дисципліни)

на тему: «

»
(назва теми)

Здобувача (ки) першого
(бакалаврського) рівня вищої
освіти

____ року навчання

____ групи

спеціальності

(прізвище та ініціали)

Викладач: _____

Одеса – 20__ року

ДОДАТКИ

КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ

№	Відповіді	№	Відповіді
1	c	51	a
2	a	52	b
3	a	53	a
4	b	54	b
5	a	55	b
6	a	56	b
7	c	57	c
8	b	58	a
9	a	59	b
10	c	60	a, c, e, f
11	a	61	b
12	a	62	b
13	a, b	63	b
14	b	64	a
15	b	65	a
16	a	66	b, d, g
17	b	67	b
18	b	68	b
19	b	69	c
20	a	70	b
21	a, c	71	a
22	a	72	a
23	b	73	c, d
24	a	74	c
25	a	75	a
26	c	76	a
27	a	77	a
28	a	78	c, d
29	b	79	b
30	b	80	a
30	a, c, d	81	a
31	a, c	82	a
32	a	83	b
33	c	84	c
34	b	85	b
35	a	86	c, d
36	a	87	a
37	a	88	b
38	b	89	c

39	a , c , d	90	d
40	b	91	a
41	b	92	a
42	b	93	c
43	a	94	b
44	a	95	b
45	a	96	b
46	b	97	a
47	c	98	b
48	b	99	c
49	a	100	c
50	b		

Навчально-методичне видання

Дмитрашко Світлана Анатоліївна

**Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з
навчальної дисципліни «Політична теорія»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 052 «Політологія» (ОП Політологія)**